

Markant overdødelighed blandt beboere på forsorgshjem

Beboere på forsorgshjem og herberger står midt i en nedadgående social spiral. En forløbsanalyse viser, at de i årene før deres ophold i stigende grad marginaliseres på arbejdsmarkedet, og flere og flere kommer på førtidspension. Den negative udvikling fortsætter efter opholdet, og mange af beboerne genindskrives.

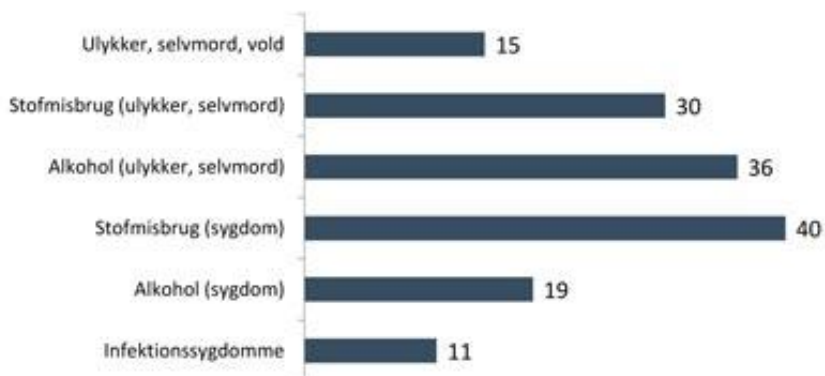
Overdødeligheden er markant. Det gælder især risikoen for at dø af alkohol- og stofmisbrug, men også generelt risikoen for at dø af infektionssygdomme, ulykker mv.

I perioden 2009 til 2013 har i alt 17 kommuner deltaget i arbejdet med den nationale Hjemløsestrategi. Arbejdet påvirker formodentlig ikke resultaterne i denne analyse, der omhandler personer indskrevet på forsorgshjem og herberger (se faktaboks) i 2007. Det bærende princip i arbejdet med Hjemløsestrategien har været Housing First-tilgangen. Tilgangen indebærer, at der så tidligt som muligt i et indsatsforløb med en borger etableres en permanent boligløsning med bostøtte til borgeren. Evalueringen af Hjemløsestrategien viser, at 9 ud af 10 tidligere hjemløse bliver i deres nye bolig med den rette støtte. ([Hjemløsestrategien. Afsluttende rapport](#)).

Markant overdødelighed

Dødeligheden for beboere på forsorgshjem og herberger er 6,7 gange højere end for gennemsnitsdanskere med samme alder og køn. På visse områder er overdødeligheden særlig markant: Som det fremgår af figur 1, er fx risikoen for at dø af stofmisbrug (relateret til sygdom) 40 gange højere. Beboerne har også 11 gange større risiko for at dø af infektionssygdomme og 15 gange større risiko for at dø af såkaldt ikke-naturlige årsager, som omfatter ulykker, selvmord og vold.

Figur 1. Overdødelighed blandt beboere indskrevet på forsorgshjem eller herberg i perioden 1999-2011, udvalgte årsager.

Kilde: Michael Davidsen m.fl. (2013): *Dødelighed og dødsårsager blandt brugere af herberger, forsorgshjem mv. i Danmark 1999-2011*, Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet (udført for Ankestyrelsen i august 2013).

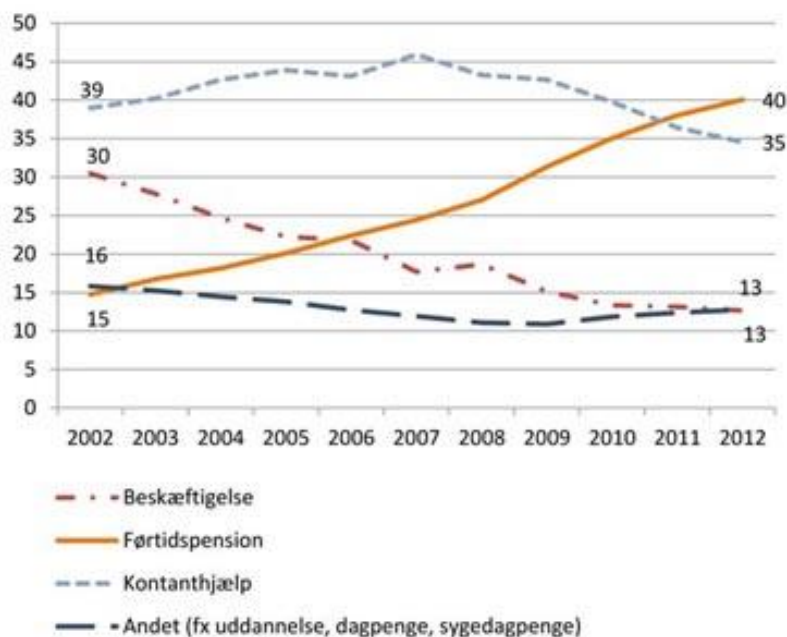
Note 1: Tallene viser, hvor mange gange større risiko beboerne har for at dø af de udvalgte årsager i forhold til den køns- og aldersmæssigt tilsvarende gruppe i den generelle befolkning.

Note 2: Analysen omfatter 38.167 personer i alderen 18-79 år indskrevet på herberg, forsorgshjem mv.

Marginalisering på arbejdsmarkedet

I figur 2 ses udviklingen i arbejdsmarkedstilknytningen blandt 5.318 personer, der i 2007 var indskrevet på et forsorgshjem eller herberg. I alt 6.385 personer var indskrevet i 2007, men 1.067 beboere (17 pct.) var døde i 2012, og de indgår ikke i forløbsanalysen.

Figur 2. Forsørgelsessituation blandt brugere af forsorgshjem eller herberger i 2007 - set over perioden 2002-2012. Pct.

Kilde: Ankestyrelsens § 110 statistik og DREAM.

Note 1: Forløbsanalysen omfatter 5.318 personer, der i 2007 var indskrevet på et forsorgshjem eller herberg. I alt 1.067 beboere fra 2007 var døde i 2012, og de er ikke medtaget i forløbsanalysen.

Note 2: Kontanthjælp omfatter desuden ledighedsydelse, revalidering og fleksjob. Førtidspension omfatter desuden skånejob.

I perioden før opholdet faldt beskæftigelsen blandt beboerne fra 30 pct. i 2002 til 18 pct. i 2007. I årene efter opholdet faldt beskæftigelsen yderligere til 13 pct. i 2012. Beskæftigelsen faldt således med 17 procentpoint i hele perioden.

Samtidig med at færre var beskæftiget, steg andelen, der permanent var uden for arbejdsmarkedet. Gradvist kommer flere og flere på førtidspension. I 2002 modtog 15 pct. førtidspension, og i 2012 var det 40 pct. I perioden 2002-2007 steg andelen på kontanthjælp. Efter 2007 faldt andelen, og det tyder på, at mange er kommet på førtidspension.

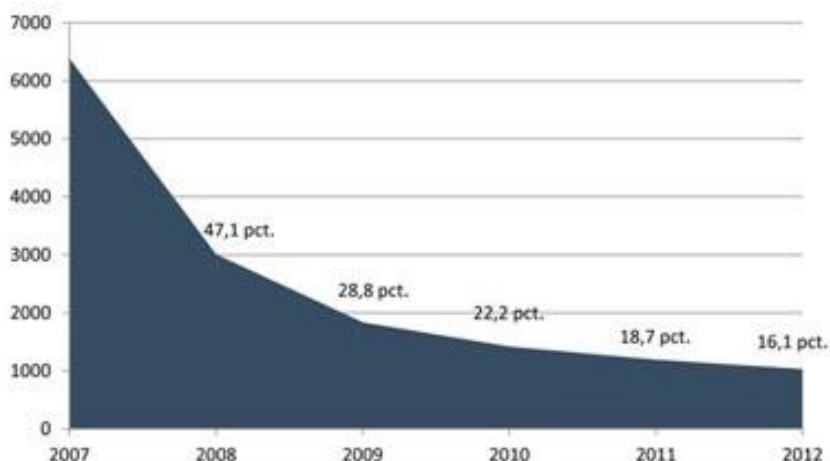
Gruppen 'andet' har fx modtaget dagpenge eller været under uddannelse, men sammenlagt udgjorde disse grupper en lille del af beboerne fra 2007.

Mange gengangere de følgende år

Figur 3 viser, hvor mange af brugerne fra 2007 der blev indskrevet igen de følgende fem år. I 2008 blev næsten halvdelen af brugerne genindskrevet, og i 2010 blev

mere end hver femte indskrevet igen. I 2012, dvs. fem år efter første indskrivning, blev lidt mindre end hver sjette af den oprindelige gruppe genindskrevet.

Figur 3. Brugere af forsorgshjem eller herberger i 2007, der kom igen de efterfølgende år. Antal og pct.

Kilde: Ankestyrelsens § 110 statistik.

Note: Alle personer, der var indskrevet på et forsorgshjem eller herberg i 2007, indgår i figuren, også personer, der døde i perioden.

Et ophold på et forsorgshjem eller herberg varede i gennemsnit 55 døgn i 2012, men mange brugere har flere ophold i løbet af året. I løbet af et år bor brugerne i gennemsnit ca. 100 dage på et eller flere af de 68 botilbud, der indgår i undersøgelsen.

Fakta

Forsorgshjem og herberger

Denne analyse omfatter § 110-boformerne: Forsorgshjem, herberger og beskyttede pensionater. Ifølge § 110 i serviceloven er kommunalbestyrelsen forpligtet til at sørge for, at der er det nødvendige antal pladser til midlertidigt ophold til personer med særlige sociale problemer. Det gælder personer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp. Denne opgave udføres af de såkaldte § 110-boformer. Optagelse kan ske ved direkte personlig henvendelse eller ved henvisning fra offentlige myndigheder eller forvaltningsgrene.

Kilde: www.sm.dk

Kontakt

Analysechef Henrik Torp Andersen, Data og Analyse:
het@ast.dk, tlf. 61 89 74 86

Fagredaktør Jakob Janum Gadmar, Data og Analyse:
jjg@ast.dk, tlf. 61 89 74 89